

BPA i skolen – hvilke rettigheter finnes?

med Lise Udklit, leder for juridisk avdeling i Mio BPA og er mor til en gutt med CP på 14 år, som bruker alternativt supplerende kommunikasjon (ASK).

Deltakere: 13

Grunnleggende om BPA

- Dine «armer og bein»
- Dekke tjenestene: Personlig assistanse, praktisk bistand, opplæring av assistenter, støttekontakt, avlastning for foreldre med hjemmeboende barn under 18 år med nedsatt funksjonsevne
- Du har rett på BPA hvis behovet er over 32 timer per uke
- Med et behov på mellom 25 og 32 timer har man krav på BPA dersom kommunen ikke kan vise til at det er dyrere å organisere timene som BPA
- Er behovet under 25 timer skal kommunen fortsatt gjøre en vurdering
- Timer til arbeidsledelse og administrering av ordningen regnes ikke som en del av disse timene
- Kommunen skal gjøre individuell vurdering
- Noen kommuner er bedre til å innvilge BPA enn andre

Hva sier den nye opplæringsloven med hensyn til assistanse?

- Spesialundervisning heter tilpasset opplæring og er delt i tre rettigheter
 - Personlig assistanse
 - Fysisk tilrettelegging
 - Individuell tilrettelagt opplæring (knyttet til pensum)

Det nye er et tydelig krav til skolene om å sette inn assistanse tidlig samt et krav om at skolene må sørge for nødvendige hjelpemidler og støttepersonell. Det er også et nytt forhold til PPT-tjenesten (PPT skal kun involveres hvis barnet har tilrettelegging knyttet til pensum. Ved både individuell tilrettelagt opplæring og personlig assistanse skal PPT se på helheten, men to ulike vedtak gis) og strengere krav til å sikre et inkluderende skolemiljø for elever med spesielle behov.

- Dette betyr at den nye loven stiller strengere krav til skolene med tanke på oppfølging og styrker rettighetene til elever som trenger assistanse

Juridisk grunnlag for BPA i skole

- Hovedregel om at BPA ikke gis i skole, men det er ikke forbudt
- Opplæringsloven sier at alle barn har rett til utdanning
- Opplæringen skal være tilpasset eleven slik at eleven får utbytte av den
- Denne typen tilpassing kan inkludere personlig assistanse

Personlig assistanse etter opplæringsloven er praktisk hjelp og bistand fra en person (assistent) som kan følge med og hjelpe eleven i skolehverdagen: F.eks: Hjelp til å opplæring, sosiale aktiviteter i friminutter, mat og toalettbesøk, kommunikasjon og av- og påkledning. Det kan gis av personer som ikke er ansatt i lærerstilling. Gjelder ikke kun fysisk diagnose.

BPA på fritiden → helse-og omsorgsloven

BPA i skolen → opplæringsloven

Elever som har rett på BPA som helsetjeneste kan også ha behov for at assistansen også gis i skoletiden.

Ved behov for BPA i fritiden kan det være lurt å ha det i skolen også slik at du får en helhetlig tjeneste.

Hva betyr det?

- BPA er en tjeneste som kan gis overalt og skal følge barnet der det er behov
- Argumentere i søknad for at BPA i skolen er eneste måten å sikre helhetlig tilbud
- Kommunen skal gi helsetjenester på en forsvarlig måte. Når barnet har rettskrav på BPA, er dette den eneste forsvarlige måten
- Forsvarlig = helhetlig og koordinert, verdig og i tide

Vil anbefale å legge vekt på forsvarlighetsprinsippet ved søknad til kommunen om BPA

Hvor skal man søke?

- Hvis man allerede har et vedtak om BPA og vil søke om timer til skolen, kan det søkes om som vanlig helsetjeneste
- Skolen har ansvar for at retten til opplæring oppfylles
- Kommunen har ansvar for retten til grunnskoleopplæring, mens fylkeskommunen har ansvar for retten til videregående opplæring
- Retten til tilpasset undervisning gjennom personlig assistanse er en del av retten til opplæring

Hvem betaler for BPA i skolen?

1. Kommunen (helse og omsorgstjenester) betaler for BPA dersom assistansebehovet gjelder personlig stell, helseoppfølging eller praktisk hjelp som ikke er knyttet direkte til undervisningen og hvis eleven har vedtak om BPA som dekker skoledagen
2. Skolen/ kommunen betaler for assistanse dersom behovet er knyttet til pedagogisk støtte, læring eller skolefaglige aktiviteter. Skolen har plikt til å tilrettelegge undervisningen.
3. Delt ansvar dersom eleven har BPA-vedtak for kommunen, men også har behov for assistanse i skolen. Da kan det oppstå uenighet rundt hvem som skal dekke hvilke timer. Det vanligste er at kommunen dekker timene som gjelder personlig assistanse, mens skolen dekker pedagogisk assistanse.

Kjent problemstilling at ingen vet hvem som skal betale hva. Noen kommuner ønsker ikke å gi BPA, men heller gi annen assistanse i skolen. Noen gang kan det fungere godt.

BPA i barnehage

- Kommunen skal sikre at barn med nedsatt funksjonsevne får egnet tilrettelagt barnehagetilbud

- Manglende tilrettelegging skal meldes til barnevernet

Overganger mellom barnehage, skole og SFO

- Tenk på overganger i god tid, det tar lang tid å få gjennom slike søknader
- Det er viktig å snakke med skolen hvis man skal ha BPA i skole → Få anbefaling fra BUP/ PPT som legges ved søknad
- Tenk på samordning av tjenester → elevens beste (forsvarlighet) og praktisk bistand

Fordeler med BPA i skolen

- Eleven (eller foresatte) bestemmer hvem som skal være assistent, hvordan assistansen skal utføres og hvilke oppgaver som utføres
- Gir mulighet for samme assistent på skole og i fritid → skaper stabilitet og forutsigbarhet for eleven, samt mulighet her faglig kompetanseoverføring
- Ordningen er fleksibel og kan tilpasses individuelle behov og også assistere utover skoletiden
- Eleven har større medbestemmelse, en skoleassistent styres ofte av lærere eller skoleledelse
- Sikrer nødvendig assistanse, med skoleassistent kan skolen omdisponere assistent som går utover eleven
- Unngår at skolens behov går foran elevens. En skoleassistent kan blir brukt til andre oppgaver
- Kan hjelpe med relasjoner og integrering i miljøet

Når passer BPA best?

- Når eleven trenger kontinuitet og fast assistent i ulike deler av livet
- Når eleven eller foresatte ønsker kontroll over hvem som bistår
- Når eleven trenger tilpasset assistanse utover skoletid
- Skoleassistent kan være mer aktuelt når eleven kun har behov for støtte i enkelte skolesituasjoner eller hvis eleven trives med løsningene skole allerede har

Husk at barnet blir eldre og jo større det blir, jo mer uavhengig skal det bli. En løsning som passer i barneårene er kanskje ikke den beste i ungdomsårene, hvor barnet skal være mer selvstendig og det sosiale endrer seg.

Tips til foreldre:

- Forsøk å få en god tone med skolen
- Selg inn BPA-ideen til skolen før dere sender inn BPA-søknaden → hvorfor er det positivt for skolen med BPA? Fortell skolen hvorfor dette er den beste løsningen
- Du vet hva som er best for ditt eget barn
- Skolen kan dra nytte av erfaringen assistentene tar med inn i skolen
- Lettere å overtale kommunen med skolen på lag, da er det mye vanskeligere for dem å ikke innvilge BPA
- Må regne med opp mot ett år før man får svar, saksbehandlingstiden i kommunen er veldig lang
- Tenk på overgangene i god tid!

Barnets beste er et grunnleggende prinsipp for alt som har med barnet å gjøre, det skal gjøres individuelle vurderinger. Flere kommuner tar ikke høyde for det i det hele tatt. Har sett at statsforvalter slår hardt ned på dette, det har også med forsvarlighet å gjøre. Godt argument for et koordinert og helhetlig tilbud.

Sanksjonsmuligheter for kommunene som ikke følge lovverket burde vært mye sterkere. Statsforvalter kan bare veilede. Kommunene får lov til å bryte lovverket gang på gang, uten konsekvenser, til tross for at regelverket er tydelig. De hensyntar ikke den enkeltes behov og familiesituasjonen, familier går i oppløsning og foreldre kan ikke jobbe fordi barnet ikke får den hjelpen det trenger. Barnet får heller ikke den utviklingen det kunne hatt. Det hjelper ikke å få lovverket på plass, hvis kommunen kan bryte det uten konsekvenser.

Kontaktinformasjon:

lise.udklit@mio.no

979 72 055